

Avgifter inom Socialförvaltningen 2021

Sammanfattning

Kommunledningens controllerfunktion har fått i uppdrag att genomlysa de avgifter som ingår inom socialförvaltningens olika verksamheter och återkomma till kommunstyrelsen med förslag till avgiftshöjningar och fortsatta utredningar.

Avgiftshanteringen är under ständig förändring och höjningar sker kontinuerligt samtidigt som processerna har effektiviserats och nu delvis är automatiserade.

Dagens prissättningsmodell har självkostnadspris som utgångspunkt men eftersom att inga avgifter höjts under flera år startade arbetet med att stegvis maximera avgiftsintäkterna 2015 med flera höjningar som följd. Fler avgifter höjdes år 2018 är nu aktuella för förslag till Socialnämnden för att föreslås höjas återigen 2021.

Förslag till beslut

Att Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagna avgiftshöjningar 2021.

Att Socialnämnden föreslår fastställa beslut kring att kontinuerligt indexuppräknas avgifter som går enligt KPI, OPI och PKV (Konsumentprisindex, Omsorgsprisindex och Prisindex kommunal verksamhet).

Att Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta en hyreshöjning med 300 kr per lägenhet i genomsnitt i steg ett och enligt hyresutredning i steg två.

Att Socialnämnden föreslår en utredning om ny hyresmodell för de olika boendeformerna inom förvaltningen som gruppboenden och särskilda boenden.

Att Socialnämnden föreslår en utredning om ny avgiftsmodell för de olika avgifterna inom förvaltningen.

Avgifter

I detta underlag redogörs för nuvarande avgifter samt förslag på nya avgifter och nuvarande avgifter i grannkommunerna Svedala och Vellinge.

Vård och omsorg

Avgiften för de insatser man beviljats bestäms av inkomster minus personliga omkostnader och boendekostnad. Differensen mellan inkomster och utgifter är avgiftsutrymmet. Blir avgiftsutrymmet 0 kr betalar den enskilde ingenting för insatserna.

Förmögenhet i sig påverkar inte avgiftens storlek.

Som inkomster räknas:

- Pension (garanti- och tilläggspension)
- Äldreförsörjningsstöd
- Privat pensionsförsäkring

- Inkomst av arbete samt annan ersättning i anslutning till anställning
- Livränta
- Överskott av näringsverksamhet
- Inkomst av kapital (ränta etc) per 31/12 året innan. Gäller ej realisationsvinst/-förlust.
- Bostadsstöd samt hemvårds- och hemsjukvårdsbidrag utbetalat av landsting till vårdbehövande
- Ersättningar från avtalsgruppssjukförsäkringar för sjukfall före år 1991, kapitalförsäkring, försäkring som tecknats utanför tjänst

Är man gift räknas inkomsterna samman och delas i två lika delar innan avgiftsberäkning sker.

Den enskilde har rätt att ha kvar ett fastställt belopp varje månad för sina personliga omkostnader innan avgift för service och omvårdnad får tas ut. Med personliga omkostnader avses sådant så som livsmedel, kläder, fritid, hygien, tidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, läkemedel, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor etc.

Fastställt belopp för personliga omkostnader år 2020 är för ensamstående 5 339 kr/månad och sammanboende 4 512 kr/månad. Har man speciella behov som ger stora utgifter, t ex specialkost, rehabilitering, resor eller god man kan man ansöka hos avgiftshandläggaren om att få ett högre fastställt belopp.

Avgifter ordinärt boende

Enligt Socialtjänstlagen är högsta avgift (maxtaxa) för hemvård i eget hem, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård totalt 2 125 kr/månad och person.

Sammanställning nuvarande avgifter 2020 och förslag till nya avgifter 2021, ordinärt boende

	Trelleborg 2020	Vellinge 2020	Svedala 2020	Förslag avgifter 2021	%-ökn.	Effekt av förslag
Trygghetslarm	235 kr/mån	332 kr/mån	200 kr/mån	240 kr	2,1%	20 000 kr
Ledsagning ¹	253 kr/mån	-	-	315 kr	24,5%	12 000 kr
Avlösarservice	300 kr/tim	Kostnadsfritt upp till 12 tim/mån	-	315 kr	5,0%	12 000 kr
HSL – insatser	1-2 besök 202 kr/mån	389 kr/mån vid ett besök	80 kr/dag	205 kr	1,5%	} 33 000 kr
HSL – insatser	3 eller fler 404 kr/mån	1 169 kr/mån vid fler än ett besök	80 kr/dag	410 kr	1,5%	
Omvårdnad korttidsboende	71 kr/dygn	Kostnadsfritt upp till en vecka/mån, därefter 88 kr/dygn	93 kr/dygn	Beror på maxtaxa 2021		Beror på maxtaxa 2021
Omvårdnad växelvård	71 kr/dygn	Kostnadsfritt upp till en vecka/mån, därefter 88 kr/dygn	93 kr/dygn	Beror på maxtaxa 2021		Beror på maxtaxa 2021

¹ Ska vara samma avgift som hemvård och avlösarservice.

	Trelleborg 2020	Vellinge 2020	Svedala 2020	Förslag avgifter 2021	%-ökn.	Effekt av förslag
Dagverksamhet – avgift	1-2 beviljade besök/vecka: 300 kr/mån	459 kr/mån	60 kr/dag	310 kr	3,3%	5 000 kr
Dagverksamhet – avgift	3 eller fler beviljade besök/vecka: 600 kr/mån	Se ovan.	Se ovan.	620 kr	3,3%	5 000 kr
Dagverksamhet – mat	49 kr/dag	Debiteras från utföraren.	Ingår i ovan.	55 kr	12,2%	14 000 kr
Operationspaket	950 kr	-	-	970 kr	2,1%	4 000 kr
Tekniska hjälpmedel	Värde under 3 000 kr: 126 kr	-	-	140 kr	11,1%	13 000 kr
Tekniska hjälpmedel	Värde över 3 000 kr: 253 kr	-	-	280 kr	10,7%	6 000 kr
Hemvård	300 kr/tim	Service 320 kr/tim. Omvårdnad 389 kr/mån vid ett besök. 1 169 kr/mån vid flera besök.	Nivåindelad	315 kr	5,0%	127 000 kr
Hemstöd	300 kr/tim	Service 320 kr/tim. Omvårdnad 389 kr/mån vid ett besök. 1 169 kr/mån vid flera besök.	Nivåindelad	315 kr	5,0%	10 000 kr
Egenvård	300 kr/mån	Service 320 kr/tim. Omvårdnad 389 kr/mån vid ett besök. 1 169 kr/mån vid flera besök.	Nivåindelad	315 kr	5,0%	7 000 kr
Borttappat eller förstört larm	Faktiskt pris	1 671 kr	-	Faktiskt pris.		0 kr
Avhämtning av hjälpmedel	400 kr	-	-	410 kr	2,5%	6 000 kr
Mat korttidsboende	102 kr/dygn	126 kr/dygn	99 kr/dygn	105 kr	2,9%	32 000 kr
Mat växelvård	102 kr/dygn	-	99 kr/dygn	105 kr	2,9%	16 000 kr
TOTALT						322 000 kr

Räkneexempel avgift:

Elsa, 75 år och ensamboende

inkomster (netto, median av våra kunder) + 11 350 kr

Bostadstillägg + 4 076 kr

Förbehållsbelopp - 5 339 kr

Boendekostnad - 5 700 kr

Kvar blir ett avgiftsutrymme med +4 387 kr

(maxtaxan är 2 125 kr och det kan tas ut av Elsa, maxtaxan är gränsen)

Kommunen har cirka 300 pensionärer som betalar maxtaxa. De övriga pensionärerna betalar för en eller två av tjänsterna i tabellen ovan (cirka 350-375 pensionärer) förutom trygghetslarm som nästan alla betalar. En ökning av avgifterna för dessa insatser för pensionärer som har hjälp med hemvård, hemservice och trygghetslarm, och som inte betalar maxtaxan kommer då att få betala 15 kr mer per insats för hemvård och hemservice och 5 kr mer per månad för trygghetslarm. Viktig är att maxtaxan nås redan efter 7 timmar * 315 kr blir 2 205 kr per månad, alltså över maxtaxan.

Avgifter särskilt boende

När någon bor i särskilt boende betalar man hyra, matkostnad samt service- och omvårdnadsavgift.

Hur mycket som betalas för service och omvårdnad bestäms av avgiftsutrymmet, dvs inkomster minus personliga omkostnader och boendekostnad. Blir avgiftsutrymmet 0 kr betalar den enskilde ingenting för service och omvårdnad. Kostnaden för mat på särskilt boende är 3 052 kr/månad.

Fastställt belopp för personliga omkostnader år 2020 är 5 339 kr/månad. Eftersom matkostnaden är något dyrare på särskilt boende höjs förbehållsbeloppet enligt en %-sats utifrån prisbasbeloppets storlek. Det minsta belopp som man har kvar för sina personliga omkostnader är därmed 5 716 kr/månad år 2020.

Sammanställning nuvarande avgifter 2020 och förslag till nya avgifter 2021, särskilt boende

	Trelleborg 2020	Vellinge 2020	Svedala 2020	Förslag 2021 enl nuvarande riktlinjer	Effekt förslag enl nuvarande riktlinjer	Eget förslag hyra 2021	Eget förslag hyra 2022
						300 kr/mån	500 kr/mån
Hyra	Maxhyra 5 560 kr/mån	-	-	6 540 kr	385 000 kr	1 371 600 kr	2 286 000 kr
Mat	102 kr/dygn	3 766 kr/mån	3 011 kr/mån	105 kr	275 000 kr		
Servicepaket	155 kr/mån	-	-	200 kr	206 000 kr		
Hushållsel	150 kr/mån	-	-	175 kr	114 000 kr		
TOTALT					980 000 kr		

Höjning av maxtaxa med 40 kr/mån skulle ge ca 180 000 kr i ökade intäkter (särskilt boende och ordinärt boende). Uppgifter om maxtaxa för 2021 kommer i december 2020.

Pensionsmyndigheten har höjt bostadstillägget från 1/1-2020 med 980 kr per månad från 5 560 kr/mån till 6 540 kr/mån². Denna höjning av bostadstillägget medför att fler boende kan få ökat bostadstillägg samt att fler kommer att ha rätt till bostadstillägg.

Då förvaltningen tidigare höjt hyran i omgångar för att täcka de kostnader som de särskilda boenden har, föreslås en liknande höjning av hyrorna som tidigare.

Vid tidigare höjningar av bostadshyrorna har Socialnämnden höjt hyrorna i olika steg för att hyreshöjningarna varit eftersläpande, det vill säga inga hyreshöjningar hade förekommit på flera år eller varit väldigt låga. Vid en tidigare utredning har det påvisats att hyrorna måste höjas för de så kallade gemensamhetsutrymmena samt ökas till rimlig hyresnivå för att därefter följa allmännyttans höjningar. Förslaget var 500 kr/månad. Denna höjning genomfördes och lades till alla hyrorna inom särskilt boende. Det som inte fanns med i denna utredning var hyreshöjning för andra nyttigheter såsom tillgänglighetsstandard, säng, tillgång till uteplats och närhets- och trygghetsfaktorer som personal, sjukvård, larm aktiviteter etc. Detta ökar värdet för de boende med tjänster i kundens omedelbara närhet och hjälp kan fås mycket snabbare än vanligt boende vilket ökar tryggheten avsevärt. Dessutom följer inte en sådan hyresjustering allmännyttans höjningar utan beror på värdet av dessa nyttigheter.

Vid genomgång av de särskilda boendens hyror inklusive hushållsel och servicepaket så landar hyran/m² i genomsnitt på 1 650 kr-1 750 kr (exklusive Hälsohuset som är nytt). Enligt den genomlysning Svalövs kommun har gjort av sina boende (3 st.) gällande hyressättning med hjälp av sakkunnig från SKR 2019 så har de en hyresnivå per m² runt 1 900 kr -2 200 kr. Detta inkluderar då de nämnda nyttigheterna ovan. Dessa tre fastigheter på 102 lägenheter är minst 25 år gamla. Genomlysningen visar på en intäktsökning för kommunen med 650 000 kr år 2020 och 600 000 kr år 2021.

² Källa Pensionsmyndigheten

Höjt bostadstillägg

Maximal ersättning för bostadstillägg till pensionärer höjs från 5 560 kr till 6 540 kr per månad från och med 1 januari 2020.

Höjt tak för bostadskostnad

Nivån för taket, det vill säga upp till vilken gräns som ersättningen för bostadskostnad sträcker sig, höjs till 7 000 kr per månad för ogifta och 3 500 kr per månad för gifta. Samtidigt införs förändringar av ersättningsgraden för bostadstillägg. Detta innebär att bostadskostnaden ersätts enligt nedan:

- 100 procent upp till 3 000 kr,
- 90 procent mellan 3 001 och 5 000 kr samt
- 70 procent mellan 5 001 och 7 000 kr

Tilläggsbeloppet finns kvar. Det innebär att det på bostadskostnaden läggs till ett belopp med 340 kr per månad för ogifta och 170 kr per månad för gifta.

Intäktsberäkning Svalöv³

Hyra kostnad enligt avtal ej justerad	Tidigare hyresintäkt	Ny hyra block 2020	Ökad intäkt 2020	Ny hyra block 2021	Ökad intäkt 2021
Solgården		189 000 2 325 600 0 397 200 256 320		207 000 2 529 600 0 427 200 274 320	
5 231 063	2 926 320	3 168 120	241 800	3 438 120	270 000
Åsgården		126 000 2 325 600 85 440		138 000 2 529 600 91 440	
3 516 300	2 199 264	2 537 040	337 776	2 759 040	222 000
Ängslyckan		252 000 957 600 158 880		276 000 1 041 600 170 880	
4 600 000	1 284 480	1 368 480	84 000	1 488 480	120 000
Total (år)		7 073 640	663 576	7 685 640	612 000
98% beläggninggrad		6 932 167	650 304	7 531 927	599 760

Vid en liknande justering av Socialförvaltningens hyror inom särskilda boenden med förslagsvis 300 kr per lägenhet i genomsnitt och månad skulle hyrorna justeras med dessa nyttigheter som nämnts ovan och ändå inte uppnå det m² pris som framkom av genomlysningen i Svalöv. Hyrorna kommer då att hamna på cirka 1 800 kr/m². Alternativet att höja med i snitt 500 kr per lägenhet och månad för att täcka in de nyttigheter som nämnts ovan medför en hyresnivå som ligger i linje med kvadratmeterpriset på runt 1 900 kr -2 200 kr. Det bör dock göras en ordentlig utredning inför år 2022.

För boende med låga pensioner blir det inte någon ekonomisk påverkan i och med ökningen av bostadstillägget på 980 kr/mån men ett fåtal boende med höga pensioner blir drabbade.

Enligt beräkningar ökar intäkterna med 385 000 kr per år med en hyreshöjning motsvarande TrelleborgsHems estimerade hyresökning för 2021 på 1,8%. Detta följer också Socialnämndens tidigare beslut om riktlinjer för hyreshöjningar.

³ Hyressättning särskilt boende, Vård och omsorg 2019 – rapport Svalövs kommun

Räkneexempel avgift:

Elsa, 75 år och bor på särskilt boende		alt 1	alt 2	alt 3
Inkomster (netto)	+ 9 800 kr	+9 849 kr	+9 849 kr	+9 849 kr
Bostadstillägg	+ 2 100 kr	+2 176 kr	+2 370 kr	+2 515 kr
Förbehållsbelopp	- 5 716 kr	-5 716 kr	-5 716 kr	-5 716 kr
Boendekostnad	- 4 676 kr	-4 760 kr	-4 976 kr	-5 176 kr
Kvar blir ett avgiftsutrymme	+1 508 kr	+1 549 kr	+1 527 kr	+1 472 kr
(som kan tas ut för service och omvårdnad, under maxtaxan 2 125 kr)				
(Pensionsmyndighetens prognos för höjning av inkomstpensionen är 0,5%)				

LSS

De flesta typer av insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS är gratis. I anslutning till en insats enligt LSS får dock en skälig avgift tas ut för kost. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för personliga behov.

Konsumentverket gör årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader. Dessa levnadskostnader omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Förändringar av dessa referensvärden torde således fånga upp prisökningar som anses vara skäliga för årliga avgiftsuppräknings.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad, 2019 & 2020

År	-1 år	2-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	Vuxen
2019	840 kr	1 120 kr	1 580 kr	1 990 kr	2 390 kr	2 620 kr
2020	870 kr	1 230 kr	1 780 kr	2 230 kr	2 690 kr	2 950 kr
% ökn.	3,6%	8,9%	12,7%	12,1%	12,6%	12,6%

Sammanställning nuvarande avgifter 2020 och uppräkning av avgifter 2021, LSS

Avgifter för mat vid korttidsvistelse, heldag	Trelleborg 2020	Vellinge 2020 (ingen uppg.)	Svedala 2020	Avgift 2021, estimerat utifrån ökning 2019 till 2020	Effekt av förslag
- 1 år	29 kr/dag	-	-	30 kr	20 000 kr
2-5 år	45 kr/dag	-	-	49 kr	
6-9 år	55 kr/dag	-	-	61 kr	
10-13 år	74 kr/dag	-	-	83 kr	
14-17 år	90 kr/dag	-	-	101 kr	
Vuxen	98 kr/dag	-	-	111 kr	
- 10 år		-	59 kr/dag		
11-17 år		-	82 kr/dag		
18- år		-	98 kr/dag		

I tabellen ovan är avgiften 2021 estimerad utifrån den procentuella ökning av konsumentverkets referensvärden som skett mellan åren 2019 och 2020. Referensvärdena för levnadskostnaderna 2021 presenteras i december 2020 och den exakta avgiften kan först då fastställas.

Intäkterna för hyror inom verksamhet LSS berör två olika typer av boende:

- Hyror från brukare boende i servicelägenheter.
- Hyror från brukare boende på kommunens gruppboende/trapphusboende.

För de boende i servicelägenheter regleras hyran utifrån den faktiska procentuella hyresförändringen som årligen sker av den externa hyresvärden. När det gäller hyresnivån för brukare boende på kommunens gruppboende/trapphusboende justeras denna i enlighet med den hyressättning som TrelleborgsHem använder sig av. För 2020 innebar detta en hyresökning med 1,9%. Som övre gräns för hyressättningen på kommunens gruppboenden/trapphusboende har varit den av Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten satta gränsen för bostadstillägg. Från och med 1/1 2020 uppgår denna till 6 540 kr/månad vilket innebär att en höjning av hyran 2021 motsvarande den som gjordes för 2020 (1,9%, se ovan) kommer att generera en ökning av hyresintäkterna på cirka 110 000 kr.

Effekten av en ytterligare hyresökning för den enskilda brukaren är svår att bedöma då det inte görs en inkomstförfrågan på det sätt som sker på särskilda boende inom vård och omsorg. Dock bör den föreslagna utredningen av nuvarande hyresmodell även inkludera gruppboende/trapphusboende LSS för att på detta sätt bedöma huruvida hyresnivåerna kan anses vara skäliga.

IFO

Inom verksamheten Individ- och familjeomsorg (IFO) föreslås en ändring av nuvarande avgift på Familjerådgivningen samt införande av ny avgift på kollektivboende inom Beroendeenheten.

Idag är avgiften för ett samtal på Familjerådgivningen 300 kr för par bosatta i Trelleborgs kommun men efter sjätte samtalet är det avgiftsfritt då högkostnadsskyddet träder in (inom ramen av ett år). Inför år 2021 föreslås att högkostnadsskyddet tas bort och att alla samtal är avgiftsbelagda med 300 kr/par. Möjlighet till avgiftsbefrielse för de par som inte har möjlighet att bekosta rådgivningen finns redan idag i verksamheten, oavsett antal besök. Denna möjlighet bedöms vara ett tillräckligt skydd för att inte utesluta par som inte har ekonomisk möjlighet till parrådgivning.

Kollektivboendet inom Beroendeenheten är ett övergångsboende för de som varit på extern behandling och saknar eget boende vid hemkomst och för de som går i interna behandlingsinsatser och saknar eget boende. Flertalet bor där runt sex månader. Det är

rimligt att likställa boende i kollektivet med kommunens andra insatser som är avgiftsbelagda, t ex ordinärt boende. Då man i kollektivboendet blir av med sin plats omgående vid återfall i missbruk kan inte hyra tas ut då hyreslagens regler i så fall blir tillämpliga. Därför är egenavgift för logi (kost ingår inte i boendet) som betalas i efterhand en lämplig avgift. Detta kan jämföras med heldygnsvård vid sjukhusvistelse där man också betalar egenavgift. Egenavgiften föreslås till 40 kr/dygn och möjlighet finns att avgiftsbefria de personer som inte kan bekosta boendet.

Sammanställning nuvarande avgifter 2020 och förslag till nya avgifter 2021, IFO

	Trelleborg 2020	Vellinge 2020	Svedala 2020	Förslag till avgifter 2021	Effekt av förslag
Slopat högkostnadsskydd Familjerådgivningen	300 kr/samtal men ingen avgift efter 6:e samtalet	340 kr/samtal (Familjerådgivningen i Vellinge sker i samarbete med Trelleborgs kommun)	400 kr/samtal	300 kr/samtal för alla samtal	15 000 kr
Egenavgift kollektivboende, Beroendeenheten	0 kr	-	-	40 kr/dygn	90 000 kr
TOTALT					105 000 kr

Sammanfattning avgiftsjusteringar

De föreslagna **avgiftshöjningarna** inom vård och omsorg ordinärt boende blir en intäktsökning på 322 000 kr, inom särskilt boende (ex hyror) 595 000 kr (275 000+206 000+114 000) inom LSS 20 000 kr och inom IFO 105 000 kr vilket blir totalt **1 042 000 kr**.

Till detta kommer **hyreshöjningar**. Tre varianter föreslås:

1. Hyrorna höjs enligt de riktlinjer vi har idag då blir det en intäktsökning på 385 000 kr år 2020
2. Hyrorna höjs i genomsnitt med 300 kr per lägenhet (vissa med ca 150 kr och vissa med 450 kr) då blir det extra intäkter med 1 372 600 kr
3. Det tredje förslaget ger en extra intäkt på 2 286 000 kr.

Alla hyreshöjningar kommer att täckas för de 184 personer inom särskilt boende som har avgiftsutrymme under maxtaxan. För de 89 hyresgäster som har avgiftsutrymme över maxtaxan men har bostadsbidrag innebär detta en höjning med 90-150 kr per månad beroende på hyresnivån. För de 42 hyresgäster som inte har bostadsbidrag (några kan kanske få i och med en hyreshöjning) blir kostnaden hela hyreshöjningen.

	Avgiftshöjningar	Hyreshöjning	Total summa
Förslag 1	1 042 000 kr (3,3%)	385 000 kr (1,8%)	1 427 000 kr (2,7%)
Förslag 2	1 042 000 kr (3,3%)	1 371 600 kr (6,6%)	2 416 600 kr (4,6%)
Förslag 3	1 042 000 kr (3,3%)	2 286 000 kr (10,8%)	3 328 000 kr (6,3%)